

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHEYMEGYE I FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszültörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdák, egyéni tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, köznevelési körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Tiszta választás.

Megtörtént a csoda!

Olyan csoda, a milyenre meggyünkben és városunkban a legrégibb emberek se emlékeznek... Olyan csoda, melynek látására talán még a nap is megállt hirtelenében az égboltozatán, mert ilyen csodára már rég nem hintette éltető és melegítő sugarait...

Ez a csoda: egy képviselőválasztás, mely minden előzetes politikai marakodás, párttusa, zajos korteskedés, vesztegetés és pálinkaosztogatás nélkül, méltóságos csendben, szinte ünnepi hangulatban folyt le oszültörtökön délelőtt városunkban; a mely fényes bizonyítéka annak, hogy a mi népünk eljutott a józan politika megértéséhez; hogy nem pusztán adófizető alany és megvásárolható, silány voks, de érzi és értékesíti erkölcsi súlyát, midőn a legszebb polgári hivatását, akaratának befolyástól ment magasztos megnyilvánulását, teljes bizalmával az iránt gyakorolja, a ki — a polgárság elfogulatlan és józan észjárása szerint, — már évtizedeken át folytatott szívós munkájával a közjót szolgálja és aki iránt csak az elismerés, a hála tartozását rójjale, midőn bizalmának letéteményesévé, politikai hitvallásának képviselőjévé teszi.

Megtörtént a csoda... a tiszta választás...

És szomorú, nagyon szomorú dolog, hogy ezt itt, mint csodát kell regisztrálnunk... Szomorú tény, hogy erre nálunk már évtizedek óta nem volt példa... Szomorú valóság, hogy eddig a magyar, a polgár, a székelység ivadéka, hitvány piculáért, rongyos forintokért aprózta el az egyetlen jogot, az egyetlen kincset, melyet súlyos kötelességéért cserébe kapott...

Hogy néha messze idegenből ide vetődött mandatum vadászok miatt megfélemedezett itt született, vele felnőtt, vele élő, vele munkálkodó véreiről; és néhány silány forintért, — melyen ugy sem volt, ugy sem lehetett az Isten áldása, — mellőzte azokat, a kik tudásukkal, szívük melegével, agyuk szellemével küzdöttek és fáradtak a közügyekért, meggyünk és városunk jólétéért, erkölcsi és anyagi gyarapodásáért...

Az a bűnös kortespenz, melyen a jobb, az igaz érzelműek

átka feküdt mindenkori, ugy sem teremhetett, nem is termelt kamatokat, mert átgurult a megvásárolt szavazók nyitott ujjai között és a választási borgözös mámor nyomát, csakhamar követte a keserű kijózanodás, mikor már — sajnos későn, — meggyőződhetek arról, hogy ilyen hitvány eredményért kár volt a polgári erkölcsök legnemesebbjét: az egyéni meggyőződést áruba bocsátani...

Csak a mindenkori kormányok görcsös ragaszkodása a hatalomhoz, a minden áron és pénzen való mameluk politika metélvezhetette meg józan gondolkodású népünk tiszta erkölcsét, midőn elvakította a csengő érc vakító káprázatával és belefúllasztotta önértékét a bor és pálinka undorító, bűzös levegőjébe...

Soha nem látott emberek tüntek fel a bércek mögül és tele tömött erszénnyel ideküldettek, hogy elaltassák az élő lelkiismeretet és páriákat neveljenek, a becsület embereiből... És hogy elfordultunk székely véreinktől és a messze idegenből portált nagyszájú népbolonditokat csodítottunk ide, ez terjesztette rossz hírünket: hogy pénzért mindenre kaphatók vagyunk; a multnak ez a sötét átka feküdt a mi lelkeinken, a multnak ezt a nehéz vétkét kellett négy évtizeden át megvezekelnünk és ebben leli elhagyatottságunk, elmaradottságunk, erkölcsi és anyagi szegénységünk a legszomorúbb, de egyszersmint legigazságosabb magyarázatát...

Ki kellett mondanunk a keserű igazságot, bármennyire fáj ez nekünk és székely testvéreinknek is...

Bűnhődünk... vezekeltünk, de megértünk...

Ez a mai csoda, ez a tiszta választás legyen és maradjon egy szebb jövőnek derengő hajnalhasadása... Ez győzzön meg bennünket arról, hogy meggyünk és városunk szűk határain belül kell mindenkori keresnünk azokat, kiket bizalmunk letéteményeséivé teszünk; mert itt vannak, itt élnek közöttünk, egy levegő táplálta testvéreink, kik bajainkat, sérelmeinket ismerik; kik a közpályákon azért törnek előre kristályozott becsületességgel, fáradhatlan, törhetlen buzgalommal, hogy népük és hazájuk boldogulását önzetlenül előbbre vigyék... Ne engedjük

át a tért az idegeneknek és ne hajszoljuk véreinket arra, hogy a becsületes szorgalmukkal, veritékkel szerzett filléreikkel kényszeríttessenek azt megvásárolni, a mit nekik — mint elismerést érdemeikért ingyen felkínálni — a hazafiui és nemzeti becsület parancsol...

Izléstelenség, méltatlanság volna, ha a tiszta választásból egyhangú lelkesedéssel kikiáltott Solymossy Endre érdemeit itt e helyen a dicséret tömjénével akarnók méltatni, mert tudjuk, hogy ez az ő egyszerű, puritán jellemét és szerénységét sértené...

Egész ember, gerinces ember, a kitől sokat és nagyot várni, multjánál fogva jogosítva vagyunk.

Egyet azonban ne várjunk tőle: ne várjuk azt, hogy minden egyes választó apró-cseprő bajaival erejét szélforgácsolja a közügy hátrányára; ne várjuk tőle a lehetetlent; ne kívánjuk azt, hogy egyéni érdekek kivívásának rabszolgája legyen; engedjük, hogy szárnyait kibont-hassa és repülni, mozogni tanuljon abban az új levegőben, hogy gyökeret verhessen abban az új talajban, a hova szeretetünk és bizalmunk állította...

Mert az ideális képviselő nem az, a kit az egyeseknek teljesített szolgálataért az egyesek szeretnek, hanem az, a ki a közjóért, a haza és a nemzet jó ügyéért küzd, mert abból a jóból minden választónak, minden polgárnak egyenlő része kijut...

Ilyen szellemben, ilyen értelemben keressük és találjuk meg értékét: a mai tiszta választásnak...

Deréki Antal.

A székely nagygyűlés.

Midőn a „Budapesti Hírlap” e remek vezércikkét aktuálításánál fogva itt, a szerkesztőség utólagos jóváhagyásának reményében leközöljük, egyszersmind leszögezzük azt a tényt, hogy a „Magyarország” és a „Pesti Hírlap” is vezércikkben emlékezik meg a székelyekről, az összes fővárosi sajtó pedig heteken át foglalkozott meleg szeretettel és lelkesedéssel a mi székely akcióinkkal. Ez olyan eredmény, mely meggyőzheti az eddig kértől arról, hogy mindenekelőtt nekünk magunknak kell dolgoznunk, nekünk kell tömörülni, ha azt akarjuk, hogy a közfigyelmet magunkra és nagy bajainkra tereljük.

És ha már megtettük az első lépést, annak biztató sikerén felbuzdulva, ne ejtsük, ne adjuk ki kezünk-ből a fonalat, ragadjuk meg a kinnálkozó alkalmat és kísérjük tovább is éber figyelemmel a Székelyföld minden életrevaló, a közeljövőben realizálható akcióját, csatlakozzunk hozzá szívvel, lélekkel, ne csak pusztáfrázisokkal, hanem tettekkel is, mert lehetetlen hogy a szívós, intenzív munkának és egyesült erőnek ne legyenek meg a kívánt eredményei. És most, midőn a hazafias figyelemért, meleg érdeklődésért az egész fővárosi sajtónak a székelység hála köszönetét tolmácsoljuk, átadjuk a szót a Budapesti Hírlapnak:

Örömmel láttuk együtt Székelyudvarhelyen az erdélyi és alföldi székelyvédő társaságok képviselőinek évi kongresszusát. A hogy örömet érzünk mindig, a hányszor a magyar társadalomnak a Székelyföld bajai iránt meleg érdeklődéséről győződhetünk meg.

A székely-kérdés a történeti Magyarország jövőjével a legszorosabban összefügg. Az erdélyi magyarság zöme a Székelyföldön él, — s ha onnét elpusztulna, az Erdélyrészt pozíciója veszedelembé kerülne. Sajnos, az utolsó huszonöt év gazdasági viszonyai akként alakultak, hogy a Székelyföld megrendült belé. Népessége nem tud többé megélni a régi primitív létföltételekkel, boldogulásához a modern eszközök nagyrészt hiányzanak; ez okból tömegesen ragad vándorbotot kezébe és elmegy csángónak Romániába, hogy vagy elzúllják ott teljesen vagy pedig beolvasszák ivadékosztól az oláhok.

Két veszedelem támadt ebből: az odahagyott székely falvak elnéptelenedése s a kiürülő helyiségekben a román elem lassu terjeszkedése. Az utolsó népszámlálási eredmények megdöbbentő adatokat tártak föl erről mindkét irányban. A székelyek propagatív ereje mintha megsemmisült volna: legtöbb községük feltűnő gyöngén szaporodik s számos példa van a visszafejlődésre. Erről tanuskodnak az adókimutatások, a katonasorozási naplók egyaránt. Talán még nagyobb lenne ezekben a deficit, ha nem csökkentené a székely vidék felé minden oldalról előrenyomuló oláhság. Ez az eddig fajtiszt székely falvak évrésztét máris poliglottá tette, sőt a többséget több ponton magához ragadta. Ha a dolgok még néhány évtizedekig így folynának tovább, a régi jó Székelyföld ugyanarra a sorsra jutna, ami az egykor szinmagyar Mezőségnek jutott, mely lassanként teljesen eloláhosodott s a hajdani erős magyarságból csak másfél száz

szétszóródott és elszigetelt magyar falu maradt fenn.

Mindkét veszedelemtől sokáig Magyarországnak sejtelve sem volt. Szemünk előtt bontakoztak ki, de senki sem vette észre, mert hiányzott hozzá minden predispozíció. Egyes emberek, vagy egyes községek hiába jajgattak, nem hallgatott rájuk se hatóság, se parlament, se kormány. Elemi erővel, a vis major csapása gyanánt kellett lesújtani a bajoknak, hogy az illetékes tényezők ráeszméljenek s a Székelyföld megmentésének parancsoló szüksége átmenjen a nemzet köztudatába.

Pedig ha előbb és kissé többet törődnek a kormányok, parlamentek és képviselők, főispánok és megyék a jelentkezett aggasztó tünetekkel, ha nem hanyagolják el teljesen a székely népet, nem hagyják évtizedekig minden vasut, munkaadó gyárak és hitelforrások nélkül szűkölködni — bizonytalannal nem fajulnak el a bajok ennyire.

Mintegy hat éve, hogy a szomorú közállapotok végre felriasztották a közvéleményt s a székely-kérdés ugyiszlva dívatba jött. — Érdekeltség, majd érdeklődő körök alakultak székelyt menteni. A kormány is megismételte a rutén hegyvidéken sikeres mentő-akcióját a székely hegyek közt. Azóta kongresszusok tanácskoznak évenként a mentés programjáról, az elért eredményekről, az újabb panaszokról. Ilyen ülésezett most is, gondoskodva róla, hogy a székely problema minél világosabban álljon a nemzet előtt s a nemzetörődés. a közöny le ne vehesse azt többé a napirendről.

Teljes elismeréssel vagyunk a székelyudvarhelyi kongresszus működése iránt. Készségesen honoráljuk a gyakorlati eszméket, melyeket a kívándorlási mozgalom megállítása s a székely munkaerő itthon foglalkoztatása ügyében termelt. Örültünk neki, hogy a nagygyűlés figyelme az agrár-szociális irányú feladatok mellett az ipari termelés, műszaki kiképzés, forgalmi eszközök, új vasuti vonalak és kereskedelmi összeköttetések kérdéseire is kiterjedt. Sőt azon sem csodálkoztunk, hogy a kongresszus a súlypontot ezuttal észrevehetőleg az iparfejlesztési problémára vetette, mintha ettől várna gyorsabb eredményeket a székelység vagyoni restaurálása dolgában. Erre vall az ideai nagygyűlésnek egy székely háziipari kiállítással egybekapcsolása, bemutatni a székelység vesztületett képességeit és hagyományos műformáit, melyek e népet a közeljövőben iparúzó néppé predesztinálják.

A földmívelésügyi miniszter mentő akciója hat év alatt szép sikereket ért ugyan el. A közlegelők zilált ügyeit rendezte, a birtokrendezést törvényhozásilag biztosította, a székely-magyar gazdáknak sok jószágát mentette meg az idegen kézre jutástól s a megélhetés könnyítéséhez a fogyasztási szövetkezetek egész hálózatának megteremtésével járult. De mindez annál érezhetőbbé teszi ipari téren hasonló méretű reformtevékenység hiányát. Mulhatatlanul szükséges, hogy a földmívelési kormány ugyanily külső szervével kiegészíttessék. A kettő együtt bizonyára oly eredményeket fog produkálni, mely a székelyek minden igényének es a

rájuk nehezedő veszedelem nagyságának megfelel.

Egy dolog mégis meglepett e kongresszuson: a csángók kérése, hogy a székely mentő-akció rájuk is kiterjesztessék. Hát ezt nekik kérniök kellett? Nem magától értetődő-e, hogy a mentés munkája ne szorítkozzék a négy székely megye községeire, hanem bevonjunk abba minden elemet, mely a székelységhez etnikailag hozzátartozik? Nemcsak a csángó falukat kellene ez akció jótéteményeiben részesíteni, hanem a Székelyföld egész körzetét: a Mezőség és Barcaság magyar nyelvsgégeit, a Küküllőköz s a tordai fen-sík magyar medencéit, melyek elhagyatottsága és az oláhság tengerében elmerülése a Székelyföld sorsára is szükségképp visszahat.

A hitel.

A végrehajtási novella szentesítése alkalmából.

Immár közhely a gazdasági irodalomban, hogy a modern gazdasági élet alapját, éltető elemét a hitel képezi. Társadalmi szervezetünk, amelynek életfolyása egyre gyorsabb lüktetésű, csak egy olyan gazdasági életet tűrhet meg, mely a javaknak — ma már világrészeket összekapcsoló — forgalmát a legegyszerűbb és leggyorsabb forgalmi eszközzel, a hitel segítségével bonyolítja le.

De a gazdasági életnek nemcsak ez az ága, nemcsak a kereskedelem nem lehet el hitel nélkül, hanem a gazdasági élet másik két nagy ága, a termelés és a fogyasztás is a hitelben egyre nélkülözhetetlenebb eszközt bír.

A középkori agrikultur jellegű termelési rendszert a nagy tőkére alapított, u. n. kapitalisztikus termelési rend váltotta föl s ez adja meg egész gazdasági életünknek a jellegzetes vonást.

Ma a termelő tőkejóság nélkül nemcsak megfelelő, neki a versenyképességet biztosító termelési eredményre nem számíthat, de a gazdasági küzdelembe is a leveretés biztos érzetével mehet csak bele. Tőkejósághoz pedig — természetesen — a hitel juttatja a termelőt. A szükségletek s azzal az élet igények rohamos növekedése folytán a hitel a fogyasztásnak is éltető eleme kezd lenni, amelyet az életigények redukálódásának veszedelme nélkül nem lehet mellőzni.

Nézd meg egy ország hitelrendszerét és helyes képet alkothatsz magadnak az illető nemzet egész gazdasági életének ferde vagy egészséges irányáról, a világ gazdaságban elfoglalt activ vagy passiv helyzetéről.

A mi gazdasági életünk — sajnos — még mindig a középkornak földre alapított, kezdetleges és a mellett eredményeiben a természet mindenkor szeszélyeitől függő termelési rendszerének állapotánál tart.

A feudális középkori termelési rendszert felváltó modern kapitalisztikus gazdasági rend még nem érkezett be hozzánk.

Azok a termelési ágak, amelyek kis területen óriási embertömegeknek nyújtanak a természeti szeszélyektől független existenciát, amelyek a nemzeti tőkét belevonva a termelésbe és azt rövid időközökben megsokszorozva hihetetlen méretek-

ben emelik a nemzeti vagyont és jólétet, ezek a termelési ágak, t. i. az ipar és kereskedelem, amelyek más boldogabb nemzeteket csodás gyorsasággal visznek a minden irányú tőkésítés felé, nálunk egyszerűen ismeretlenek.

Ausztriával való vámközösségünk és az egészségtelen birtok megosztás, a nagybirtok skülonösen a nagybirtok kötött alakjainak tultengése, már zsenge, ártatlan korukban megfojtják ezen termelési ágakat, lenyűgözik és sorvasztják ezzel egész gazdasági életünket. Ez e tétel a közgazdaságtannak olyan elemi igazságaiából következik, amelyekben meg egyeznek kivétel nélkül e tudomány szaktekintélyei és amelyeket a gyakorlati élet kipróbálva megerősített.

Addig, amig Szent István birodalmát nem övezik körös-körül vámsorompók és ezek a külföld és a szomszéd Ausztria fejlett iparának nyomasztó konkurenciáját vissza nem szorítják és amig az önálló vámtarülethez radikális birtokmegosztási politika nem csatolódik: addig hiába minden frazis, hiába minden politikai intézkedés, a magyar nemzeti színe-virága, a természetes fölszívódás törvénye szerint kell vándoroljon szabadabb és gazdagabb földterületekre.

Gazdasági életünk mai állapotából következik az, hogy nálunk a termelési hitel, amely a tőkéket a termelési vállalatokba viszi, ahol azok rövid időközökben megsokszorozódván nagy vagyonszaporulatot jelentenek, a nemzet, az adós és hitelező szempontjából egyaránt s amely a munkaalkalmak folytonos szaporításával lekötí a munkáskezeket: ez a produktív hitel nálunk tulajdonképpen nem létezik!

Magyarországon a hitelnek egy egészen más faja uralkodik, de ez aztán már a dühöngésig: az improduktív fogyasztási hitel, vagy hogy jó magyar néven nevezzük: — az adósság.

Ez a hitel, ebben a tultengő állapotában, már kész szerencsétlenség.

De mi nem olyan emberek vagyunk, hogy itt megállapodjunk. Mi ezt a kész szerencsétlenséget valóssággal tragikumná fokozzuk azáltal, hogy a fogyasztási hitellel tárgyi hitel formájában élünk.

A hitelre szoruló nagy tömege, a közép és alsó osztály, mely osztályok pedig a hitelezőnek tárgyi biztosítékot, existenciájuk veszélyeztetése nélkül alig nyújthatnak, tárgyi hitellel élnek.

Erre a cifra állapotra egy közgazdász igazán nem mondhat egyebet, mint azt, hogy a mi hitelrendszerünk matematikai pontossággal a fejbubjára van állítva. Hogy ennek nyomán aztán csak gazdasági pangás, nyomor és pusztulás grasszál a nemzet gerincét alkotó társadalmi rétegek soraiban: az természetes.

Mert ennek az a következménye, hogy a személyi hitel tért veszít, a hitel ezen fajának alapját képező személyes kvalitások, mint becsületesség, lelkiismeretesség és fizetési készség a tőke forgalomban értéktelen rongyok lesznek, mert azok — az adósságok nagy részénél nem fejlődhetek ki, illetve visszafejlődtek.

Ez a magyarázata annak az elszomorító jelemnek, hogy a hitelügyetek több mint hetven százaléka jut el a kényszerrendezés stadiu-

maig: az árverésig. És miután az adós olyan tárgyi biztosítékot nyújtott, melyhez egész existenciája lapad, az árverés a végrehajtást szenvedő vagyonszaporulatát letöri, (ez az ő vagyonszaporulata — a hiteltől) és a hitelező jogos követelése, igényei (Isten ments!) nem kielégítődnek, hanem az esetek nagy többségénél dobpergés mellett örökre eltemetettnek.

A befolyó esékely vételár pedig, megy az ügyvédi és végrehajtói költségek „részteltörlesztésére”.

En a végrehajtási novellának — hitelrendszerünkre gyakorolt jótékony befolyását főleg abban látom, hogy a létfenntartáshoz szükséges eszközöket a foglalás alól mentesítvén — azokat, a kik existenciájuk veszélyeztetése nélkül tárgyi hitelhez nem nyulhatnak, személyi hitelre szorítja. Arra szorítja tehát az adóst, hogy becsületességgel és fizetési készséggel igyekezzék a hitelező bizalmát megnyerni, hitelt kiérdemelni s ne az „utolsó” párnával és az „utolsó” inggel és hogy hitelt — csak az ezen képességek által fedezett mértékig — vegyen igénybe; a hitelezőt pedig — miután az egyéni akarattól nem igen függ az, hogy valaki adós vagy hitelező legyen — arra kényszeríti, hogy ezen személyes kválításokra bizalmat fektessen és hitelezzen.

Azonban azt állítani, hogy egy ilyen tárgyú novellaris törvény — hitelrendszerünk egészséges alapokra fektetésének nagy és szövevényes munkáját keresztülviszi, — naivság volna. Evégből a novellának mélyreható közgazdasági reformokkal kell társulni.

A hiba éppen ott van, és a törvény összes bekövetkezendő hátrányai annak tudandók be, hogy azoknak a bizonyos és már untig letárgyalt közgazdasági reformoknak — a novellát — meg kellett volna előzők! Az építést csak Amerikába kezdik a háztetővel, — ott azonban tehetik!

Ezt a novellát vártuk, de nem — elsőnek. Ha azonban már bejött, kövesse legalább gyorsan a többi!

Bálint Endre.

KÜLÖNFÉLEK.

Képviselőválasztás.

Méltóságos nyugalom... se csendő... se huszár... ez volt a csü-törtöki választás jellemző signaturája. Mintegy kétszáz főnyi választó polgárság jelent meg a kitűzött időben a városháza termében, a hol pontban 8 órakor Hlatky Miklós választási elnök, rövid szavakban megnyitotta az eljárást, konstatálván, hogy a választási határnap a törvényes időben közhírré tétetett és dr Szakács Zoltán és Bód Károlyt mint bizalmi férfiakat jelöli ki. Vajda Ferenc esperes átadja a függetlenségi 48-as párt nevében azok névjegyzékét, a kik Solymossy Endre tanárt jelölték; mire elnök a törvénytábla felőrai időt tűzi ki, hogy ezalatt esetleg más is jelentkezessék; a felőra elteltével, elnök konstatálja, hogy miután más nem jelöltetett Solymossy Endre egyhangulag megválasztott Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjévé. Harsány éljenzés követte e kijelentést és az összes jelen voltak, az elnök és bizalmi férfiak kivételével, zászló alatt Solymossy Endre lakása elé vonultak, honnan folytonos éljenzések mellett az ujonnan megválasztott képviselőt a városházához kísérték.

A boldog anya, az anyaszeretet megtestesülése, a közszeretnek és tiszteletnek örvendő Nagyszony, büszke önérettel, könnyező szemeknek elborult tekintetével, az ablakból kísérte fiat, most kezdődő új hivatásának küszöbén.

A városháza tanácstermébe érve, Hlatky Miklós választási elnök, lendületes szép szavakban méltatta az új képviselő érdemeit és átnyújtotta neki választói jó kívánságaival együtt a mandátumot. A választók többsége ezalatt a városháza erkélye alatt csoportosult és midőn Solymossy Endre az erkélyre kilépett dörgő eljenzés fogadta, mely újra és gyakran megismétlődött, mialatt az új képviselő a következő beszédet intézte választóihoz:

„Tisztelt Elnök ur! Tisztelt választópolgárok! Szeretett véreim!

Miért akarnám leküzdeni és tagadni, hiszen elárulja azt hangom, hogy mély megindultsággal állok itt, megköszönni megtisztelő bizalmukat. Mély hálával, végtelen köszönettel veszem át e megbízó levelet. De egyszersmind büszkén és boldogan is. Büszkén, mert ezt nekem nem egy győztes párt adja át, kiállott szenvedélyes választási küzdelmek után, melynek útja gyűlölködéssel, lélekfársággal van kikövezve; de átadja e nemes város választó közönségének nyugodt, szeretetteljes, egyértelmű bizodalma. Büszkén veszem át, mert ehhez a megbízó levélhez nem tapad a politikai gyöngeségnek egy szemernyije se.

Boldogan veszem át, mert ezáltal lelkem vágyait: segíteni e város lakóinak bajain, a város dolgain, székely népünk, szeretett hazánk és nemzetünk érdekein, fokozottabban követhetem.

A spártai anya harcra menő fiának e szavakkal adta át a paizsát: „ezzel vagy ezen!” Ezzel térj meg a győzelmes harcból, vagy ezen hozzák haza hold testedet.

Paizs e megbízó levél is; átadja e nemes város mint anya, nekem, harcra menő fiának. Oh én értem ennek átvételekor az édes anya beszédét! Fogadom, ígérem hogy: „ezzel vagy ezen!”

Még egy riadó, harsány, egyhangú eljenzés és ezzel pont kilenc órakor a választás már véget is ért és a ki csak közelébe juthatott, mindenki őszintén és szívélyesen meggratulálta Solymossy Endrét, Székelyudvarhely város új képviselőjét.

Este 7 órakor Solymossy Endre vendégül látta választóit a város néhai vendéglőjében, hol ősi szokás szerint számtalan pohárköszöntő hangzott el, a hol testvéri ölekezésben találkoztak: a tiszta választás becsületes választói.

— **Rp. Keserű labdacok a Bömbölde** részére.

Sing: Hetenként egy adag.

Ez volt aztán az ünnepség, Ilyet népünk nem látott rég. Öszeforrott szív és lélek, Egyik a másnak örvendett.

Nem a külső, fényes pompa Volt ez ünnepség alapja, Hanem az a dicső béke Mely lelkünket hevítette.

Utánna jött a választás, Itt is megérzett a hatás, Az lett most a mi követünk Akit mindnyájan szeretünk.

A forcsmáros azt se tudja Örüljön e? vagy bú nyomja? Minden jó volt, minden szép volt, Az egészen egy baja volt: Minden haszon a másé volt...

Dr Veritás.

— **Kossuth üdvözlöte.** Kossuth Ferenc a függetlenségi párt elnöke Solymossy Endre tanárhoz megválasztása alkalmából a következő sürgönyt küldte: „Szívbeli, lélekbeli üdvözlöllek képviselővé történt megválasztásod alkalmából. Kossuth.”

— **Mezőssy államtitkár a Székelyföldön.** Mezőssy Béla államtitkár f.

hó 26-án reggel Kazi János min. tanácsos, Zakariás János, Ferenczy Géza, Nagy György, Buza Barna, Török Ferenc képviselők kíséretében, kikhez a sepsiszentgyörgyi állomásról az ottani erdőhivatal képviselője s a megye részéről Beldi Pál főjegyző is csatlakozott, Tusnádfürdőre utazott. F. hó 26-án Kászonban, 27-én délelőtt Kézdivásárhelyen, d. u. Kovásznán, 28-án Gyergyószentmiklóson és Ditróban, 29-én Málnáson hallgatta meg az érdekelt erdőbirtokosságok képviselőit. Málnásfűrdőről kocsin Barótra utazott, hol az udvarhelymegyei erdőbirtokosságok részéről Orbán Ottó báró is megjelent. Onnan Nagyajtára megy, hol Ferenczy Géza képviselő vendége lesz. Ma, 30-án visszamegy Budapestre.

— **A székelyföldi bányászatért** cím alatt megjelent közleményünkre, Hoffmann Géza ur, az „Erdővidék” szerkesztője és a köpeczi bányavállalat műszaki vezetője, válaszul egy figyelemre méltó cikket közöl, melynek tartalma, hisszük, hogy teljesen megfelel a valóságnak, de mégis annak bizonyítéka hogy a mi intencióinkat teljesen félreértette. Felvilágosításul — de korántsem mentségül, — a következőket ajánljuk szíves figyelmébe: Mi a cikkben oly gyakran emlegetett Schvartz Adolf urat nem ismerjük, sohasem láttuk, nevét sem hallottuk, még levelezési összeköttetésben sem voltunk soha vele; ez tehát első sorban, azt bizonyítja, hogy semmiféle érdekünk sem kívánta, hogy a szerkesztőjük vagy üzleti spekulációját előmozdítsuk. A milyen készséggel közöltük azt az emlékiratot melyet Dr Ferenczy Géza kezdeményezésére az erdélyi képviselők terjesztettek be a pénzügyminiszteriumhoz a székelyföldi bányák érdekében, — ép olyan jóhiszeműleg közöltük azt a másik cikket, melyet egy helybeli polgártársunk a „Bánya” című lapból nekünk beküldött; közöltük pedig azért, mert biztos tudomásunk van arról, hogy megyénk mind nagyobb és nagyobb területen eszközöltetnek kutatások, a mutatóköző szentterületeken, sőt arról is tudomásunk van, hogy a kutatások némi erdménnyel is biztatnak, a melyekről most még nyilatkoznunk nem lehet, mert ezt a kötelező discretio tiltja.

A mi ügye-baja volt vagy van nagyrabecsült szerkesztőtársunknak Schvartz ural azt végezzék el egymás között, de ha nekünk szabad és lehet, hagyjanak ki bennünket a játékból és ne gyanusítsanak meg azzal, hogy mi bárkinek is üzleti vagy egyéni érdekeit szolgáltuk. Mi csak egy érdekét ismerünk: a **közérdeket** és abban is első sorban megyénk és városunk közérdekét; a lokális szeretet ezen tiszta forrásából fakadt örömünk is, hogy megyénk területén is megindultak a mozgalmak földünk méhének kincseit felszínre hozni és a közjó érdekében értékesíteni. Mert akár „gomb”, — akár „kabát”, — ha a **miénk**, makacs szívossággal ragaszkodunk hozzá. Ezt az önzést engedje meg nekünk. Ha pedig jóhiszeműleg, öntudatlanul eszközei letünk egy ismeretlen ember spekulációjának, szolgáljon mentségünkre, hogy: mindnyájunkat érhet bal eset.

— **Bucsunestély.** A helybeli állami reáltanoda négy tanárát helyezték át egyszerre más városokba; négy nagyképzettségű tanárt, kik közül különösen Nosz Gusztav éveken át összeforrott, nemcsak ifjuságunk nevelésügyével, de városunk minden társadalmi mozgalmával, melyekből fáradhatlan buzgalommal vette ki a maga részét. Távozásuk alkalmából, az állami reáltanoda érdekes igazgatója Dr Solymossy Lajos kedden este bucsunestélyre hívta össze a helységi tanintézetek tanárait és a város előkelőségeit a

„Koronkai kertbe”, hol a meghívottak közül számosan megjelentek. A bucsuzás szívélyes és megható volt és a sűrűn elhangzott pohárköszöntők mind a távozók érdemeit méltatták. Vezérelje őket az Isten új állomáshelyeikre és érezzék magukat oly jól, mint a milyen megbecsültetésben nálunk részesültek.

— **Kirándulók.** A székely kongresszuson jelenvolt vendégek közül huszonheten, férfiak és nők Pálffy Jenő szolgabíró vezetésével Korond — Parajd és Szováta irányultak ki kedden reggel, a legkedvezőbb időjárás mellett; Pálffy Jenő Korondig kísért a kirándulókat és a megye határán szívélyesen búcsút vett tőlük, hol Parajdról már az ottani „Székely Társaság” egy küldöttsége fogadta őket. Parajdra érve Klór Vilmos községi jegyző, Dr Kovács Gábor, Kovács Mihály ig. tanító, Moldován Ödön, Stein Dávid és még sokan meleg vendégszeretettel fogadták a kirándulókat, kiket a sóbánya, sómalom és a pokrócgyártás megtekintésében is előzőkeny kalauzolták. Azután Klór Vilmos és Kovács Mihály elkísérték őket egész Szovátaig, hol szintén lekötő vendégszeretettel fogadták.

— **Az „Irgalmas Nővérek”** vezetésével álló helybeli róm. kath. elemi leányiskolánál a beiratások szept. hó 1-én kezdődnek. Az oktatás ingyenes csupán 1 korona beiratási díj fizetendő. Bentlakókat is elfogad az igazgatóság.

— **A ref. kollegiumban** a beiratások szeptember 2, 3. és 4-ik napjain délelőtt 8—12 óráig és délután 2—3 ig eszközöltetnek. A javító-, pótló, felvételi és magánvizsgálatok augusztus 31-ik és szeptember első napjain reggel 8-tól kezdődőleg tartatnak meg. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-dikén délelőtt 10 órakor lesz.

— **Major táncmester.** Kolozsvárról ide megérkezett. Szeptember hó 7-én egy 6 hétre terjedő tánc ciklust nyit. Lakása Központi-szálló szoba szám 3.

— **Erdélyrészi vásárok.** Kedden szeptember 1-én Alsópörumbák, Homoródszentmárton, Kolozsvár, Maroskecze, Szászkeresztur, Zalatna; 2-án Alamór, Naszód, Szentbenedek, Zilah; 4-én Alsószuk, Marosvásárhely; 5-én Algyógy, Berethalom, Zetelaka; 7-én Betlen, Gyergyószentmiklós; 9-én Csíkszép, Brassó, Fogaras, Makfalva, Torda.

— **Lelkészválasztás.** Gáspár János volt lövétei plébános helyébe a hívek Péter János gyergyószentmiklósi lelkész választották meg első helyre.

— **Értesítés.** A brassói m. kir. állami polgári leányiskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyamra a beírások f. évi szeptember hó 1 és 5 napjain délután 2—5 óráig történnek. Rezsőkört 1. sz. l. emelet A továbbképző tanfolyamra a beírások ugyanekkor lesznek.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Két diák részére lakás és koszt kapható. — Cim a kiadóh. ban.

„Gazda szeme hízalja a nyáját!”

Ez a régi, de ma is jó közmondás sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

új rendszerű

férfi és női

cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép s gondos készítményeiről

KERTÉSZ ALBERTNÉ

zeneszerző még egy pár üres órára zongora tanítványokat elfogad. Tanít kezdőktől a legmagasabb iskoláig, párhuzamosan elméleti oktatással. Ugyanott ének, francia, német és hegedűórák is vehetők. Valamint a zenészerzés körébe vágó munkálatokat is (zenésítés, szólamozás, áttételek, kíséret stb.) illő árték elkészít.

1080—1908. kmbp. sz.

Meghívás.

Az 1907. évi XIX. t.-c. alapján működő székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága 1908. augusztus 13-án tartott ülésében a közgyűlési kiküldött tagok számának kiegészítését elhatározván, a választás megejtését Székelyudvarhelyre, 1908. évi augusztus 30-án d. u. 2 órára, a városi tanácskozó terembe, ezennel kitűzöm.

E választó-gyűlésre a pénztár körébe tartozó összes munkaadókat és alkalmazott pénztári tagokat oly figyelmeztetéssel hívom meg, hogy a m. kir. állami munkásbiztosító hivatal 3462—908. sz. rendeletében kitűzött záros határidő miatt, a kiegészítő pótválasztás a megjelentek számarányára való tekintet nélkül lesz megtartva.

Választandó a munkaadók által a munkaadók sorából egy és az alkalmazottak közül, az alkalmazottak sorából 11 közgyűlési kiküldött tag titkos szavazás útján.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár Székelyudvarhelyt, 1908. aug. 19-én.

Betegh Pál,
igazgató elnök.

Kiadó lakás. Kornis-utca 14 sz. a. 2 utcai és egy udvari szobából, továbbá a szükséges helyiségekből álló lakás elköltözés miatt szeptember 1-től kiadó. Értekezni lehet a kiadóhivatalnál.

Kedvező alkalom Gram-

mofon-lemezek kiválasz-

tására! **60** darab

legújabb **60** felvétel

(operettek, zenekarok, népdalok, kuplék stb.)

érkezett

és egy-két napig még választható. Mindenik sikerült felvétel. o o o

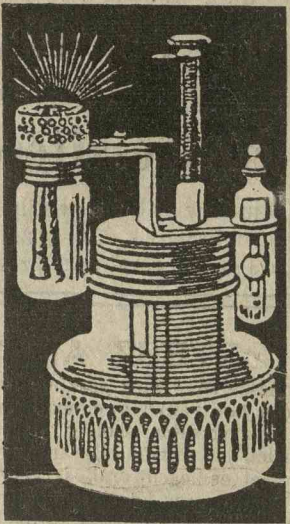
Betegh Pál

könyvke reskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-ut.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Szekelyudvarhelyt
kapható kizárólag:

Fazekas Testvérek

műszaki berendezési vá-
lalatánál Kossuth-utca.

Iskolás leánykák

Észére lakás, koszt és teljesen meg-
bízható felügyelet kapható. Cím a
kudóhivatalban

Csemegeszőlő

csakis elsőrendű, nemas fajok, —
postakosaraként 2-80 K, 100 kg. vételnél 40 K.
Csemegés alma és körte postakosaraként 2-40 K,
100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga
dinnye 100 kg. 10 K, turkizán és anánász 82
K, postakosaraként 2-40 K. — Paradicsom, telt-
hető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2
K. Vasúti rendelést csakis előleges befizetéssel
szállít: Szabó 176. gyümölcskivi-
tele Csongrád.

Helyszüke miatt nagyon ol-
csón eladunk egy nagy
szóró tisztító Baker-rostát.
Gyertyánffy F. Fiai.

8779—908. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Kecsedkistalud község közös erdő
és legelő illetményeiről készült telek-
jegyzőkönyvei arányosítás követ-
keztében az 1869. évi 2579. I. M.
szabályrendelethez képest átalakít-
tatnak és ezzel egyidejűleg mindazon
ingatlanokra, melyekre az 1886. évi
XXIX. 1889. évi XXXVIII. és 1891.
évi XVI. t. c. cikk a tényleges birto-
kos tulajdonjogának bejegyzését ren-
delik, az 1892. évi XXIX. t. cikk-
ben szabályozott eljárás a telek-
könyvi bejegyzések helyesbítésével
kapcsolatosan foglalkoztatik. E
célből az átalakítási előmunkákat
hitelesítése és a helyszíni eljárás
Kecsedkistalud községben 1908. évi
szeptember hó 28. napján
kezdődni.

Felhívjuk az érdekeltek,
hogy a hitelesítési tárgyaláson sze-
mélyesen vagy meghatalmazottjaik
által jelenjenek meg és az új telek-
könyvi tervezet ellen nemaláni
észrevételeiket annál bizonyosabban

adják elő, mert a régi telekköny-
vek végleges átalakítása után a té-
ves bevezetésből eredhető kifogá-
sokat jóhiszemű harmadik személyek
irányában többé nem érvényesíthetik.

1. Mindazok, kik a telekjegyző-
könyvekben előforduló bejegyzésekre
nézve okadatolt előterjesztést kíván-
nak tenni, hogy a kiküldött bizott-
ság előtt a kifizető határna-
pon kezdődő eljárás folyama alatt
jelenjenek meg és az előterjesztéseit
igazoló esetleges okirataikat
mutassák fel

2. Mindazok, kik valamely in-
gatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de
telekkönyvi bekebelezésre alkalmas
okirataik nincsenek, hogy az átíráshoz
az 1886. évi XXIX. t. c. 15—18. §§.
és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7.
és 9. §-ai értelmében szükséges ada-
tokat megszerezni iparkodjanak és
azokkal igényeiket a kiküldött előtt
igazolják, vagy odahassanak, hogy
az átruházó telekkönyvi tulajdonos
az átruházás létrejöttét a kiküldött
előtt szóval ismerje el és a tu-
lajdonjog bekebelezésére engedélyt
nyilvánítsa, mert különben jogaikat
ezen az uton nem érvényesíthetik és
a bélyeg és illeték elengedési ked-
vezményétől is elesnek.

Továbbá mindazok, kiknek tény-
leg már megszűnt követelésekre vo-
natkozó zálogjog, v. megszűnt egyéb
jog van nyilvankönyvileg bejegyezve,
ugyszintén az ily bejegyzésekkel ter-
helt ingatlanok tulajdonosai, hogy a
bejegyzett jognak törlesztését kerelmez-
zék, illetve, hogy a törlesztési engedély
nyilvánítása vegett a kiküldött
előtt jelenjenek meg, mert elleneset-
ben a bélyegmentesség kedvezményétől
elesnek.

Szekelyudvarhelyi kir. törvénzék,
mint telekkönyvi hatóságtól 1908.
évi aug. hó 13. napján.

Barócz Árpád
kir. tvszéki albiró.

1—3

Nyomatott Betegh Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi
szeptember hó 1-től kezdve

özv. Pomerius Gottfridné

Szekelyudvarhelyt, Fapiac-tér
(Galter-féle ház emeleti ré-
szén) Bővebb felvilágosítás
... ugyanott nyerhető ...

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben
bárhova a legpontosabban szállit-
latnak Betegh Pál könyv-, papir-
kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt ára-
kon mindig kaphatók Albert Péter
kovácsmesternél Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Hasz-
nált kocsikat javít és becserél.

Használt, de
jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kapnátok és új
kerékpárokat is, bármily gyártmányi,
rendelek. Mindenféle kerékpár alkatrészt
raktáron tartok. KELEMEN LAJOS,
épület- és műtáskos Székelyudvarhelyt,
Petőfi-utca 20. sz.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-
képzettségű üzletvezető közreműködése mellett

nagy forgalom és kevés haszon
elvével bármily kenyés igényeket is kielégíteni képes.

Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a
leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett
elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására
töreksem s éppen ezért számos látogatást kerve, vagyok
teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.